

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 378/2013-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. K., B., zastúpeného A. s. r. o., v mene ktorej koná konateľka JUDr. E. P., advokátka, vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bardejov z 28. novembra 2012, ktorým bola pripustená zmena žaloby v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 52/2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. januára 2013 doručená sťažnosť J. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) vyhláseným na pojednávaní 29. novembra 2012, ktorým bola v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 52/2008 pripustená

zmena žaloby. Podaním doručeným ústavnému súdu 23. apríla 2013 sťažovateľ svoju sťažnosť doplnil.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynul tento skutkový stav, z ktorého bude vychádzať aj ústavný súd [§ 55 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]:

2.1 Sťažovateľ je žalovaným v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 1 C 52/2008, v ktorom sa žalobcovia pôvodne domáhali určenia, že sú vlastníkami nehnuteľností v k. ú. B., a to pozemkov – parcel registra C č. 140/1 a 140/2 zapísaných liste vlastníctva č. 29.

2.2 Podaním doručeným okresnému súdu 23. novembra 2012 žalobcovia zmenili svoju žalobu a domáhali sa tohto rozsudkového výroku: *«Súd určuje, že vlastníci, ich právny (správne má byť „právni“, pozn.) následníci a užívatelia rodinného domu s. č. 43 postaveného na parcele CKN 134... a parcely CKN 135... zapísané na LV 220 kat. úz. B. majú právo prechodu peši a motorovým vozidlom po parcelách parcelné číslo CKN 140/1..., CKN 140/2..., tak ako sú tieto nehnuteľnosti zapísané na LV č. 29 kat. úz. B.»* a žiadali okresný súd, aby túto zmenu žaloby pripustil. S tým sťažovateľ nesúhlasil.

2.3 Na pojednávaní konanom 29. novembra 2012 okresný súd zmenenú žalobu, ktorá bola sťažovateľovi už predtým doručená písomne, oboznámil a rovnako oboznámil aj stanovisko sťažovateľa. Podľa zápisnice o pojednávaní potom žalobcovia k svojej zmenenej žalobe predniesli toto: *«Žiadame, aby súd určil, že máme právo prechodu cez nehnuteľnosť 140/1 a 140/2, lebo tieto parcely stále slúžili na prechod. Za týmto účelom navrhujeme vypočuť svedkov... Aby bolo možné presne určiť kade môžeme chodiť navrhujeme súd (zrejme „súdu“, pozn.), aby určil geodeta – znalca, ktorý nech vypracuje GO plán, kde bude prechod nakreslený a podľa tohto nákresu budeme presne vedieť, kadiaľ môžeme prechádzať.»*

Po následnom prednese právnej zástupkyne sťažovateľa okresný súd vyhlásil uznesenie, ktorého výrok je v zápisnici o pojednávaní zapísaný takto: „*Súd pripúšťa zmenu žalobného návrhu v tomto znení:*

Súd určuje, že vlastníci, ich právni následníci a užívatelia rodinného domu súp. č. 43, postaveného na parcele CKN 134... a parcely CKN 135..., zapísané na LV č. 220, k. ú. B. majú právo prechodu peši a motorovým vozidlom po parcelách CKN 140/1..., CKN 140/2..., tak ako sú tieto nehnuteľnosti zapísané na LV č. 29, k. ú. B. v rozsahu, v akom bude znalcom toto právo vyznačené na GO pláne.“

V zápisnici o pojednávaní nie je zapísané žiadne odôvodnenie tohto uznesenia ani nie je zaznamenané, že by odôvodnenie bolo dané ústne, keďže po texte výroku nasleduje v zápisnici o pojednávaní len tento zápis: „*Bolo dané poučenie o opravnom prostriedku.“*

Po vyhlásení uznesenia právna zástupkyňa sťažovateľa upozornila okresný súd, že zmena žalobného návrhu, ktorú uznesením pripustil, je podľa nej v rozpore so zmenou žaloby uvedenou v písomnom podaní žalobcov.

2.4 Podnet sťažovateľa na podanie mimoriadneho dovolania proti uvedenému uzneseniu bol prokurátorkou Krajskej prokuratúry v Prešove odložený 14. marca 2013, keď prokurátorka nezistila dôvody na podanie mimoriadneho dovolania.

3. Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu smeruje včas podaná sťažnosť sťažovateľa, ktorú zakladá na čl. 127 ústavy a v ktorej tvrdí, že týmto uznesením bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3.1 Okresný súd podľa sťažovateľa napadnutým uznesením rozhodol nad rámec návrhu žalobcu, t. j. viac než tento žiadal. V dôsledku toho v podstate okresný súd o zmenenom návrhu žalobcov v znení, v akom mu bol doručený 23. novembra 2012, vôbec nerozhodol. Pripustenie zmeny žalobného návrhu podľa sťažovateľa odporuje aj zásade hospodárnosti konania vyjadrenej v ustanovení § 95 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku

(ďalej aj „OSP“), keďže k zmene žalobného návrhu došlo po piatich rokoch od začatia konania, počas ktorých sa stále konalo o žalobe o určenie vlastníckeho práva, a „výsledky doterajšieho dokazovania budú zmarené v tom zmysle, že pripustením zmeny návrhu sa bude konať o úplne odlišných skutočnostiach s úplne odlišnou právnou kvalifikáciou než doteraz“ (s poukazom na R 45/1996), ba navyše žiadne dôkazy pôvodného konania nebude možné použiť. Podľa sťažovateľa žalobcovia nemôžu osvedčiť naliehavý právny záujem na zmenenej žalobe, ktorá má navyše aj rozdielny okruh účastníkov. Žalobcovia si ešte pred začatím konania vedeného pod sp. zn. 1 C 52/2008 pre seba okrem iného vymohli predbežné opatrenie, ktorým bolo sťažovateľovi uložené trpieť prechod cez označené nehnuteľnosti žalobcami a žalobcom bolo uložené podať do jedného mesiaca žalobu o právo prechodu. Žalobcovia tak už vtedy vedeli, akú žalobu majú podať, rovnako ako vedeli, že vlastníkom zaťažených nehnuteľností je sťažovateľ.

Podľa sťažovateľa „vyššie uvedeným postupom súdu bola sťažovateľovi v konečnom dôsledku a evidentne kvôli nesprávnemu právnemu posúdeniu veci odňatá reálna možnosť konať pred súdom so žalobcami v 1. až 4. rade v kvalitatívne plnohodnotnej hmotnoprávnej i procesnoprávnej línii a domáhať sa objektívneho skutkového a právneho posúdenia veci a spravodlivého rozhodnutia. Rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a vychádza z nesprávneho skutkového zistenia, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Pochybením súdu prvého stupňa je skutočnosť, že sťažovateľovi bolo odmietnuté právo na súdnu ochranu a na spravodlivý súdny proces.“. Sťažovateľ rovnako namietal, že „sú právne a skutkové závery, o ktoré Okresný súd v Bardejove oprel svoje rozhodnutie, keď pripustil zmenu žaloby, zjavne neodôvodnené a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, pričom má za následok porušenie základných práv sťažovateľa“, pretože

- vychádza zo zjavne jednostranného a neobjektívneho hodnotenia dôkazov,
- sa opiera o právne názory, ktoré sú v zjavnom rozpore s platnými právnymi normami,
- v postupe Okresného súdu v Bardejove došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a práva na kontradiktórne konanie“.

3.2 Vo veci samej sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a vydal tento nález:

„1. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd J. K. postupom Okresného súdu v Bardejove v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 52/2008 a uznesením Okresného súdu v Bardejove č. k. 1 C 52/2008 zo dňa 29. 11. 2012 boli porušené.

2. Uznesenie Okresného súdu v Bardejove č. k. 1 C 52/2008 zo dňa 29. 11. 2012 o pripustení zmeny žalobného návrhu sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. J. K. priznáva finančné zadošťačenie vo výške 5.000,- €...

4. J. K. priznáva náhradu trov konania...“

4. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde uvedenú sťažnosť predbežne prerokoval, pričom ju skúmal z hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Sťažovateľ v prvom rade namieta, že napadnutým rozhodnutím okresného súdu došlo k zásahu do jeho základného práva na prístup k súdu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že okresný súd pripustil zmenu žalobného návrhu.

5.1 Podľa stálej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy zaručiť každému prístup k súdu (resp. k inému orgánu majúcemu právomoc na prerokovanie danej veci). Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu a iného orgánu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Z doslovného znenia ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy vyplýva, že domáhať sa svojho práva môže každý „*spôsobom ustanoveným zákonom*“. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak všeobecný súd podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu v zásade nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je v prípade občianskeho súdneho

konania najmä Občiansky súdny poriadok. Ústavný súd, ktorého úlohou je v zmysle čl. 124 ústavy ochrana ústavnosti, nie je alternatívnou ani ďalšou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (podobne II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Ústavný súd môže zasiahnuť do skutkových alebo právnych záverov všeobecného súdu zásadne len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 262/04).

5.2 Ustanovenie § 95 ods. 1 OSP dáva navrhovateľovi (žalobcovi) právo, aby so súhlasom súdu zmenil svoj návrh. Odsek 2 tohto paragrafu potom uvádza ako dôvody, kvôli ktorým súd zmenu nepripustí, nepoužiteľnosť doterajšej procesnej matérie (v starších textoch „procesnej látky“) alebo nepríslušnosť súdu na konanie o zmenenom návrhu. Ani jeden z citovaných odsekov nedáva v procese zmeny návrhu akékoľvek právo odporcovi (žalovanému). Žalovaný tak nemá – ako to je v prípade späťvzatia návrhu podľa § 96 OSP – právo nesúhlasiť so zmenou návrhu.

Táto zákonná úprava je odôvodnená povahou tohto procesného úkonu. Žalobca ako *dominus litis* totiž vymedzuje predmet konania svojou žalobnou naráciou (opisom rozhodujúcich skutočností) a žalobným návrhom (petitom). Zmenou žalobného návrhu podľa § 95 OSP žalobca prejavuje svoju vôľu, aby sa predmetom konania stal buď iný petit, alebo skutkový stav vymedzený inými rozhodujúcimi skutočnosťami. Je nepochybné, že žalobca by mohol túto vôľu procesne prejaviť aj vo forme novej žaloby (§ 79 OSP), ktorou by začal nové konanie. Rovnako je zřejmé, že konajúci súd by mohol ihneď po podaní tejto druhej žaloby obe konania spojiť (§ 112 ods. 1 OSP). Ani na jeden z týchto úkonov (podanie žaloby ani spojenie vecí) pritom zákon nevyžaduje súhlas žalovaného. Za týchto okolností potom postup pri zmene návrhu podľa § 95 OSP predstavuje v podstate kombináciu oboch týchto procesných úkonov do jedného. Odhliadnuc od prvej alternatívy § 95 ods. 2 OSP otázka, či možno pripustiť zmenu návrhu, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov (doterajšej procesnej matérie) a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby (zhodne R 52/2012).

5.3 Vzhľadom na uvedené dôvody podľa názoru ústavného súdu žalovanému nesvedčí žiadne právo, ktoré by v súvislosti s rozhodovaním o pripustení zmeny žaloby uplatňoval a o ktorom by mal súd rozhodovať. Už z doslovného znenia čl. 46 ods. 1 ústavy je však zrejmé, že predpokladom práva na súdnu ochranu je existencia práva, ktoré by mohol žalovaný uplatniť a o ktorom by súd mal rozhodnúť. Ak ale žalovaný v súvislosti s rozhodovaním o prípustnosti zmeny žaloby nemá (procesné) právo, ktoré by mohol uplatňovať, ani uznesenie súdu, ktorým pripustil alebo nepripustil zmenu žaloby, nemôže zasahovať do jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

6. Úvahy ústavného súdu uvedené v bodoch 5.2 a 5.3 sa primerane vzťahujú aj na sťažovateľom namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru. Toto ustanovenie totiž v prvom rade nezaručuje právo na prístup k súdu v každej veci a o každej otázke, ale len v prípadoch trestných obvinení a občianskych práv a záväzkov. Výkladu pojmu „občianske právo alebo záväzok“ (angl. „civil rights and obligations“, fr. „droits et obligations de caractère civil“) je predmetom rozsiahlej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“, porov. prehľad u Kmeca, J., v diele Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 591 a nasl.), pričom medzi tieto práva nepochybne patrí i nárok na určenie vlastníckeho práva alebo práva prechodu cez pozemok. Konanie pred okresným súdom vo veci samej tak nepochybne spadá pod rozsah ochrany čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V prerokúvanej veci však predmetom konania nie je rozhodnutie súdu vo veci samej, ale procesné rozhodnutie. Toto procesné právo na rozhodnutie súdu o návrhu na prerušenie konania nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za „občianske právo alebo záväzok“ v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Toto stanovisko taktiež zodpovedá judikatúre ESLP týkajúcej sa podobných incidenčných otázok [porov. napríklad *Indrová a Indra proti Slovensku*, sťažnosť č. 46845/99, rozhodnutie o prijateľnosti z 11. mája 2004, bod 1 písm. e) podbod iii), vo vzťahu k rozhodovaniu súdov o námietke zaujatosti, *Šupín proti Slovensku*, sťažnosť č. 44312/05, rozhodnutie o prijateľnosti z 22. novembra 2011, ods. 12, vo vzťahu k rozhodovaniu o návrhu na obnovu konania]. Toto rozhodnutie nemá ani také účinky

na ďalšie konanie, že by bránilo uplatneniu procesných práv sťažovateľa v ďalších štádiách konania, preto toto rozhodnutie nemôže mať ani sprostredkovaný vplyv na občianske práva a záväzky sťažovateľa, o ktorých sa má rozhodovať vo veci samej. Za týchto okolností ústavný súd uzatvára, že ustanovenie čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno aplikovať na samotné rozhodovanie o návrhu na pripustenie alebo nepripustenie zmeny žaloby v zmysle § 95 OSP.

7. Napadnuté uznesenie okresného súdu z 29. novembra 2012 však podľa názoru ústavného súdu ani inak nezasahuje do práv sťažovateľa.

7.1 Pripustenie zmeny žaloby nijakým spôsobom neprejudikuje vzťah vykonaného dokazovania k zmenenej žalobe ani nemôže mať za následok vylúčenie účastníkov z uplatňovania ich procesných práv v konaní o zmenenom návrhu. To znamená, že z pripustenia zmeny návrhu nemožno vyvodzovať, že by výsledky doterajšieho konania bez ďalšieho opodstatňovali zmenenú žalobu tak, že by jej súd musel bez ďalšieho vyhovieť. Aj v konaní o zmenenom návrhu zostáva zachované právo sťažovateľa navrhovať dôkazy (§ 120 ods. 1 OSP) a vyjadrovať sa k veci, teda všetky práva, ktoré ústava zaručuje účastníkovi konania v čl. 48 ods. 2. Bude úlohou okresného súdu v ďalšom konaní zabezpečiť efektívnu realizáciu týchto práv sťažovateľa, napríklad formou zopakovania dôkazu (§ 122 ods. 3 OSP), ak je predpoklad, že pri zmenenej žalobe by vnímanie dôkazu alebo aspekty, na ktoré by sa pri jeho vykonávaní kládol dôraz, by mohli byť odlišné v porovnaní s tým, keď sa daný dôkaz vykonával pôvodne.

7.2 Podstatnú časť sťažnosti tvoria poukazy sťažovateľa na to, že zmenu žaloby okresný súd pripustil po piatich rokoch od začatia konania, ktoré sa doteraz viedlo o určenie vlastníckeho práva, nie práva prechodu žalobcov. Týmito námietkami však sťažovateľ sčasti smeruje v podstate proti hodnoteniu hospodárnosti zmeny žaloby, ktoré, ako ústavný súd už uviedol, patrí len konajúcemu súdu (pozri odsek 5.3). Z hľadiska čl. 48 ods. 2 ústavy – ktorého porušenie však sťažovateľ v petite sťažnosti nenamietal – pripustenie zmeny žaloby nepredstavuje pre okresný súd nový začiatok pre posudzovanie jeho postupu v konaní a nepredstavuje ani dôvod na to, aby sa konanie pripustením zmeny žaloby posudzovalo

miernejšie len preto, že vtedajší žalobný návrh bol iný. Naopak, bude úlohou okresného súdu posudzovať plynulosť a efektívnosť svojho konania od začatia konania (teda od roku 2008) z hľadiska aktuálneho (zmeneného) žalobného petitu a postupovať tak, aby ani pri takomto hodnotení nebolo jeho konanie poznačené zbytočnými priet'ahmi.

Podobne treba podľa názoru ústavného súdu pristupovať aj k otázke náhrady trov konania v prípade úspechu žalobcov a účelnosť nimi vynaložených trov v období od začatia konania až do zmeny žaloby (29. novembra 2012) posudzovať výlučne z hľadiska nového (zmeneného) žalobného návrhu. Postup podľa § 95 OSP totiž nesmie slúžiť žalobcovi ako cesta, ktorou sa mu umožní vyhnúť sa procesnej zodpovednosti za spôsobené trovy konania tým, že pri vidine pravdepodobnosti neúspechu zmení svoju žalobu a tým celé predchádzajúce konania (a trovy vynaložené inými účastníkmi) vyjde navnivoč; naopak, je úlohou súdov, pokiaľ aj zmenu žaloby pripustia, na takýto prístup brať ohľad pri rozhodovaní o trovách konania (aj štátu, napríklad za svedočné svedkov, ktorých nebolo treba vypočítať), napríklad aplikáciou zásady separácie trov upravenej v § 147 ods. 1 v spojení s § 148 ods. 1 OSP. Pokiaľ sa sťažovateľ domnieva, že oneskorenou zmenou žaloby vyšli niektoré jeho trovy konania navnivoč, pretože by ich pri včasnej zmene žaloby nebolo vôbec potrebné vynaložiť, nič mu nebráni uplatniť svoje nároky na náhradu týchto trov voči žalobcom bez ohľadu na výsledok konania podľa ustanovenia § 147 ods. 1 OSP už teraz. Rozhodovanie o takomto nároku bude potom nepochybne spadať pod ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy a bude úlohou okresného súdu poskytnúť sťažovateľovi náležitú súdnu ochranu.

7.3 Poslednú veľkú skupinu námietok sťažovateľa tvoria námietky proti nesúladu výroku uznesenia, ktorým bola pripustená zmena žaloby, s textom novonavrhnutého petitu v podaní žalobcov z 22. novembra 2012.

Predovšetkým je potrebné konštatovať, že dôvody takéhoto odchýlenia nie sú zo žalobcom predložených listín zrejmé. Napadnuté uznesenie nebolo potrebné vyhotoviť a doručiť písomne, keďže bolo vyhlásené a odvolanie proti nemu nie je prípustné [porov. § 168 ods. 2 *a contrario* v spojení s § 202 ods. 3 písm. f) OSP], takže postačilo jeho

vyhlásenie s odôvodnením (§ 156 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 2 OSP). V zápisnici o pojednávaní nie je zachytené žiadne odôvodnenie napadnutého uznesenia (čo inak zodpovedá ustanoveniu § 40 ods. 1 OSP), no nie je v nej výslovne zaznamenané ani to, či bolo uznesenie aspoň odôvodnené ústne. Sťažovateľ však vo svojej sťažnosti samotné neodôvodnenie (v zmysle nedostatku formálne písomne zachyteného odôvodnenia) nenamieta, naopak, jeho námietky smerujú proti meritu veci. Z uvedeného dôvodu a vzhľadom na výsledok prerokovania sťažnosti nepovažoval ústavný súd za potrebné vykonávať dokazovanie na to, či a aké odôvodnenie bolo vyhlásené.

Čo sa týka samotnej námietky nesúladu (a tým prekročenia petitu), je predovšetkým potrebné zaoberať sa významom uznesenia o pripustení zmeny žaloby pre ďalšie konanie. Z ustanovenia § 95 ods. 1 OSP je zrejmé, že „zmena žaloby“ je procesným úkonom (prejavom vôle) žalobcu. Úloha súdu pri zmene žaloby sa obmedzuje len na súhlas alebo nesúhlas (pripustenie alebo nepripustenie) s takou zmenou (v tomto zmysle je zmätočné a dispozičnej zásade nie zodpovedajúce Števčekovo vyjadrenie, že súd „návrh na začatie konania uznesením zmení“, pozri In: Števček, M., Ficová, S. a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 247). Je pravdou, že súdna prax si najmä v záujme prehľadnosti a určitosti vypomáha tým, že v uznesení, ktorým zmenu žaloby pripúšťa, spravidla reprodukuje celý nový (zmenený) žalobný návrh. Proti takému postupu podľa názoru ústavného súdu nemožno mať z ústavného hľadiska žiadne námietky, rovnako ako by ich nebolo možné mať proti prípadnému výroku „*Súd pripúšťa zmenu návrhu podľa č. 1...*“. S reprodukciou zmeneného žalobného návrhu vo výroku uznesenia, ktorým bola zmena pripustená, však žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku nespája žiadne osobitné následky. Zo žiadneho ustanovenia tak nevyplýva, že by sa zmenený žalobný návrh (petit) pri súhlase súdu so zmenou odpútal (osamostatnil) od príslušného procesného úkonu (prejavu vôle) žalobcu a nanovo sa substantivizoval (zhmotnil) vo výroku uznesenia pripúšťajúceho zmenu. Naopak, konajúci súd aj naďalej zostáva viazaný (§ 153 ods. 2 OSP) len zmeneným návrhom v takej podobe, ako ho procesne predniesol žalobca svojim procesným úkonom (prejavom vôle) označeným ako „zmena žaloby“, nie v tej podobe, v akej ho súd (podľa okolností nesprávne alebo mylne) reprodukoval v uznesení, ktorým zmenu návrhu pripustil, a len podľa prv uvedeného je súd povinný aj rozhodovať.

Prekročenie návrhu žalobcu (teda rozhodnutie *ultra petitum*) môže žalovaný podľa názoru ústavného súdu namietat' v odvolaní proti tomuto rozsudku prinajmenej ako inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 205 ods. 2 písm. b) OSP]. Posúdiť túto odvolaciu námietku v takom prípade patrí odvolaciemu súdu, ktorý taktiež nie je viazaný (podľa okolností nesprávnou) reprodukciou zmeneného petitu v uznesení, ktorým prvostupňový súd zmenu pripustil, ale len obsahom príslušných procesných úkonov žalobcu.

Len kvôli poriadku ústavný súd podotýka, že v tu prerokovanej veci sa z predložených listín javí, že okresný súd považoval za zmenu žaloby tak podanie žalobcov z 22. novembra 2012, ako aj ich následné doplňujúce vyjadrenie prednesené na úvod pojednávania 29. novembra 2012, v ktorom žalobcovia žiadali vyhotovenie znaleckého posudku (pozri prvý odsek bodu 2.3 tohto odôvodnenia). Či je to skutočne tak a či je tento postup okresného súdu správny, bude s'ťažovateľ podľa už uvedeného môcť jednoznačne nechať preskúmať odvolacím súdom a bude to môcť koniec koncov namietat' i v ďalšom konaní pred okresným súdom, ktorý sa bude musieť s obsahom zmeneného petitu vyrovnat' v meritórnom rozhodnutí. Rovnako sa budú musieť okresný súd a prípadne i odvolací súd vyrovnat' s otázkou, či v žalobe o určenie, že žalobcovia majú právo prechodu cez celý pozemok, nie je ako *minus* obsiahnutý aj návrh, že majú právo prechodu len cez časť pozemku vymedzenú geometrickým plánom. V takom prípade by tak rozsudok priznávajúci právo prechodu len po takto vymedzenej časti pozemku (a vo zvyšku žalobu zamietajúci) bol rozsudkom *intra*, nie *ultra petitum*, a to aj bez toho, aby takáto obmedzujúca požiadavka (na vymedzenie časti pozemku, po ktorej možno prechádzať, geometrickým plánom) bola v petite návrhu výslovne uplatnená.

8. Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietnuť okrem iného takú s'ťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená. Za zjavne neopodstatnený sa podľa konštantnej judikatúry považuje najmä taký návrh (taká s'ťažnosť), ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva označeného s'ťažovateľom, pretože nie je daná jeho vzájomná súvislosť s napadnutým postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05,

IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06). Z už uvedených dôvodov je zrejmé, že napadnuté uznesenie okresného súdu z 29. novembra 2012, ktorým bola pripustená zmena žaloby v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 52/2008, už na prvý pohľad (*prima facie*) netrpí nedostatkami tvrdenými sťažovateľom, resp. že ním tvrdené vady nezasahujú do ústavnej sféry, na ochranu ktorej je ústavný súd povoláný. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel preto k záveru, že ju treba odmietnuť, čo sa aj vo výroku tohto uznesenia stalo.

9. Odmietnutím je sťažnosť vybavená v celom rozsahu vrátane návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania, ktoré sú viazané na jej prijatie na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júla 2013